

Про затвердження Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ

**Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 13 липня 2004 року N 1590**

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
2 серпня 2004 р. за N 955/9554**

Із змінами і доповненнями, внесеними
розпорядженнями Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 20 липня 2005 року N 4346,
від 16 травня 2006 року N 5771,
від 8 травня 2007 року N 7271,
від 17 квітня 2008 року N 529,
від 12 серпня 2010 року N 652,
від 24 листопада 2011 року N 707,
розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне
регулювання у сфері ринків фінансових послуг,
від 27 листопада 2012 року N 2421

Відповідно до вимог [пунктів 7, 19 статті 28 Закону України від 12 липня 2001 року N 2664-III "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"](#) та вимог підпункту 17 пункту 4 Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України, затвердженого [Указом Президента України від 4 квітня 2003 року N 292/2003](#), а також з метою державного регулювання діяльності з надання фінансових послуг Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України **ПОСТАНОВИЛА:**

1. Затвердити Професійні вимоги до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ (далі - Професійні вимоги).
2. Департаменту державного регулювання та розвитку ринків фінансових послуг (Ігнащенко В. А.) разом з юридичним управлінням (Ткаченко Д. В.) забезпечити подання Професійних вимог до Міністерства юстиції України для державної реєстрації.
3. Відділу взаємодії із засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю забезпечити публікацію Професійних вимог після їх державної реєстрації.
4. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника Голови Комісії В. П. Левченко.

Голова Комісії

В. Сулов

**Протокол засідання Комісії
від 13 липня 2004 р. N 73**

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Державної комісії з
регулювання ринків фінансових послуг
України
від 13 липня 2004 р. N 1590

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
2 серпня 2004 р. за N 955/9554

Професійні вимоги до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ

(У тексті Професійних вимог, крім пункту 2.2 розділу 2, слово "Держфінпослуг" замінено словом "Нацкомфінпослуг" згідно з розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 27 листопада 2012 року N 2421)

Ці Професійні вимоги розроблені відповідно до [Законів України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"](#), ["Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"](#), Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженого [Указом Президента України від 23 листопада 2011 року N 1070](#), а також вимог Положення про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг, затвердженого [розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 25 грудня 2003 року N 183](#), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 січня 2004 року за N 122/8721.

(преамбула у редакції розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.11.2011 р. N 707, із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 27.11.2012 р. N 2421)

Розділ 1. Загальні положення

1.1. У цих Професійних вимогах нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

(абзац перший пункту 1.1 у редакції розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.11.2011 р. N 707)

керівник фінансової установи - голова виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний), директор (президент) (якщо виконавчий орган одноосібний) страховика, адміністратора недержавного пенсійного фонду, кредитної спілки, кредитно-гарантійної установи, ломбарду та інших фінансових установ (крім банків, установ - професійних учасників фондового ринку, інститутів спільного інвестування в частині їх діяльності на фондовому ринку, фінансових установ, які мають статус міжурядових міжнародних організацій, Державного казначейства України та державних цільових фондів), голова ради недержавного пенсійного фонду, а також особи, які їх заступають;

(абзац другий пункту 1.1 із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.05.2006 р. N 5771)

головний бухгалтер фінансової установи - головний бухгалтер, який очолює створену бухгалтерську службу у фінансовій установі, штатний бухгалтер фінансової установи, якщо у фінансовій установі не створено бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером, особа, яка його заступає, або особа, на яку покладено ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку, як-то: позаштатний спеціаліст з бухгалтерського обліку, зареєстрований як фізична особа - підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, та спеціаліст з бухгалтерського обліку централізованої бухгалтерії або аудиторської фірми.

(пункт 1.1 доповнено абзацом третім згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.11.2011 р. N 707)

1.2. Професійні вимоги визначаються рівнем освіти, кваліфікації, досвіду, спеціалізації, достатнім для повного і якісного виконання робіт за посадою.

1.3. Професійні вимоги поширюються на нижчезазначених осіб:

керівників фінансових установ;

головних бухгалтерів фінансових установ.

(абзац третій пункту 1.3 у редакції розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529, від 24.11.2011 р. N 707)

1.4. Професійні вимоги поширюються на керівників та головних бухгалтерів таких фінансових установ:

страховиків;

адміністраторів недержавних пенсійних фондів;

кредитних спілок;

кредитно-гарантійних установ;

ломбардів;

інших фінансових установ (крім банків, установ - професійних учасників фондового ринку, інститутів спільного інвестування в частині їх діяльності на фондовому ринку, фінансових установ, які мають статус міжурядових міжнародних організацій, Державного казначейства України та державних цільових фондів).

1.5. Згідно з вимогами законодавства України, у тому числі відповідно до цих Професійних вимог роботодавцем розробляються та затверджуються посадові інструкції для керівників та головних бухгалтерів, враховуючи завдання та обов'язки, функції, права, відповідальність осіб, які обіймають зазначені посади.

1.6. Порядок навчання та складання екзамену на відповідність цим Професійним вимогам осіб, зазначених у пункті 1.3 цього розділу, визначається Положенням про навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та складання екзаменів особами, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг, затвердженим [розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України \(далі - Дежфінпослуг\) від 25.12.2003 N 183](#), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.01.2004 за N 122/8721 (із змінами).

(розділ 1 доповнено пунктом 1.6 згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

Розділ 2. Професійні вимоги до керівників фінансових установ

2.1. Керівник фінансової установи (крім керівника адміністратора недержавного пенсійного фонду, голови ради недержавного пенсійного фонду) повинен відповідати таким професійним вимогам:

(абзац перший пункту 2.1 із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.05.2006 р. N 5771)

а) мати повну вищу освіту (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, магістра);

(підпункт "а" пункту 2.1 у редакції розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

б) пройти підвищення кваліфікації та скласти екзамен на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації керівників, складеною за напрямом діяльності фінансової установи та затвердженою Нацкомфінпослуг. Тривалість курсу підвищення кваліфікації повинна бути не менше 72 годин;

(підпункт "б" пункту 2.1 у редакції розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

в) мати не менший, ніж 5-річний загальний стаж трудової діяльності, з якого:

стаж роботи на керівних посадах не менший двох років, зокрема, не менший одного року на ринках фінансових послуг (для голови правління кредитної спілки - стаж роботи на посадах керівників не менший одного року; на керівника ломбарду вимога не поширюється);

(абзац другий підпункту "в" пункту 2.1 із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

г) протягом останніх п'яти років не бути керівником, фінансовим директором або головним бухгалтером фінансової установи, визнаної банкрутом, підданої процедурі примусової ліквідації, або до якої було застосовано захід впливу відповідним органом, який здійснює регулювання ринків фінансових послуг, у вигляді відсторонення керівництва від управління фінансовою установою та призначення тимчасової адміністрації;

г) не мати не погашеної або не знятої в установленому законом порядку судимості за умисні злочини, злочини у сфері господарської та службової діяльності, а також не бути позбавленим права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю;

(підпункт "г" пункту 2.1 із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 12.08.2010 р. N 652)

д) мати бездоганну ділову репутацію.

(пункт 2.1 доповнено підпунктом "д" згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 12.08.2010 р. N 652)

2.2. Керівник адміністратора, голова ради недержавного пенсійного фонду повинні відповідати Кваліфікаційним вимогам до членів рад недержавних пенсійних фондів та фахівців з питань адміністрування недержавних пенсійних фондів, затвердженим [розпорядженням Держфінпослуг від 27 листопада 2003 року N 137](#) та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 грудня 2003 року за N 1164/8485.

(пункт 2.2 із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.05.2006 р. N 5771)

2.3. При зміні керівника фінансової установи новопризначений керівник у разі, якщо він не проходив підвищення кваліфікації і не складав екзамену згідно з підпунктом "б" пункту 2.1 цього розділу або протягом останніх трьох років не проходив підвищення кваліфікації за формою "спеціалізація", повинен у тримісячний строк з дати його призначення виконати вимоги підпункту "б" пункту 2.1 цього розділу.

(розділ 2 доповнено пунктом 2.3 згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 20.07.2005 р. N 4346, пункт 2.3 у редакції розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

2.4. Керівники фінансових установ, які пройшли підвищення кваліфікації та склали екзамен згідно з підпунктом "б" пункту 2.1 цього розділу, кожних три роки повинні складати екзамен на відповідність знань професійним вимогам за відповідною типовою програмою підвищення кваліфікації керівників, затвердженою Нацкомфінпослуг. З метою підготовки до складання екзамену на відповідність знань професійним вимогам керівники можуть пройти навчання за відповідними типовими програмами підвищення кваліфікації керівників.

(розділ 2 доповнено пунктом 2.4 згідно з розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

Розділ 3. Професійні вимоги до головних бухгалтерів фінансових установ

3.1. Головний бухгалтер фінансової установи повинен відповідати таким професійним вимогам:

а) мати базову вищу освіту відповідного напрямку підготовки або повну вищу освіту;

(підпункт "а" пункту 3.1 у редакції розпоряджень
Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 17.04.2008 р. N 529,
від 24.11.2011 р. N 707)

б) пройти підвищення кваліфікації та скласти екзамени на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів, складеною за напрямом діяльності фінансової установи та затвердженою Нацкомфінпослуг. Тривалість курсу підвищення кваліфікації повинна бути не менше 72 годин;

(підпункт "б" пункту 3.1 у редакції розпорядження
Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 17.04.2008 р. N 529)

в) мати стаж роботи на керівних посадах, пов'язаних з фінансовою або бухгалтерською діяльністю, або стаж роботи на ринках фінансових послуг на посадах, пов'язаних з фінансовою або бухгалтерською діяльністю, - не менше трьох років;

(підпункт "в" пункту 3.1 у редакції розпоряджень
Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 17.04.2008 р. N 529,
від 24.11.2011 р. N 707)

г) протягом останніх п'яти років не бути керівником, фінансовим директором або головним бухгалтером фінансової установи, визнаної банкрутом, підданої процедурі примусової ліквідації, або до якої було застосовано захід впливу відповідним органом, який здійснює регулювання ринків фінансових послуг, у вигляді відсторонення керівництва від управління фінансовою установою та призначення тимчасової адміністрації;

г) не мати непогашеної судимості за умисні злочини, злочини у сфері господарської та службової діяльності, а також не бути позбавленим права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю.

3.2. При зміні головного бухгалтера фінансової установи новопризначений головний бухгалтер у разі, якщо він не проходив підвищення кваліфікації і не складав екзамени згідно з підпунктом "б" пункту 3.1 цього розділу або протягом останніх трьох років не проходив підвищення кваліфікації за формою "спеціалізація", повинен у тримісячний строк з дати його призначення виконати вимоги підпункту "б" пункту 3.1 цього розділу.

(розділ 3 доповнено пунктом 3.2 згідно з розпорядженням
Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 20.07.2005 р. N 4346,
пункт 3.2 у редакції розпорядження Державної комісії з
регулювання ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

3.3. Головні бухгалтери фінансових установ, які пройшли підвищення кваліфікації та склали екзамени згідно з підпунктом "б" пункту 3.1 цього розділу, кожних три роки повинні складати екзамени на відповідність знань професійним вимогам за відповідною типовою програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів, затвердженою Нацкомфінпослуг. З метою

підготовки до складання екзамену на відповідність знань професійним вимогам головні бухгалтери можуть пройти навчання за відповідними типовими програмами підвищення кваліфікації головних бухгалтерів.

(розділ 3 доповнено пунктом 3.3 згідно з розпорядженням
Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 17.04.2008 р. N 529)

Розділ 4. Прикінцеві положення

4.1. Контроль за дотриманням цих Професійних вимог здійснюється Нацкомфінпослуг відповідно до законодавства України.

4.2. До керівників та головних бухгалтерів кредитних спілок та ломбардів, призначених на посади до набрання чинності цими Професійними вимогами, які навчаються у вищих навчальних закладах з метою здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста/магістра, вимоги відповідно підпункту "а" пункту 2.1 та підпункту "а" пункту 3.1 цих Професійних вимог застосовуються з 12 серпня 2008 року.

4.3. Керівники та головні бухгалтери фінансових установ, які до 1 липня 2008 року пройшли підвищення кваліфікації за формою "спеціалізація", протягом трьох років з дня отримання відповідного свідоцтва повинні скласти екзамен на відповідність знань професійним вимогам за відповідною типовою програмою підвищення кваліфікації керівників або відповідною типовою програмою підвищення кваліфікації головних бухгалтерів, що затверджені Нацкомфінпослуг.

(розділ 4 із змінами, внесеними згідно з розпорядженням
Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України
від 20.07.2005 р. N 4346,
у редакції розпорядження Державної комісії з регулювання
ринків фінансових послуг України від 17.04.2008 р. N 529)

**Директор Департаменту
державного регулювання та
розвитку ринків фінансових
послуг**

В. А. Ігнащенко